

01.10.2013ж. жағдай бойынша Қазақстан Республикасының сақтандыру секторының ағымдағы жағдайы

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын бақылау мен қадағалау комитеті

Сақтандыру нарығының қатысушыларын қадағалау департаменті

Қазақстан Республикасының сақтандыру секторының

2013 жылғы 1 қазандағы ағымдағы жағдайы

Көлемі: 9 бет

Кесте саны: 10

График саны: 7

Кезеңділігі: ай сайын жаңаланады

МАЗМҰНЫ

I. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ САҚТАНДЫРУ НАРЫҒЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

1-кесте. Қазақстан Республикасының сақтандыру нарығының құрылымы

II. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ АКТИВТЕРІ

2-кесте. ҚР сақтандыру секторының жиынтық активтерінің құрылымы

III. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ ЖӘНЕ КАПИТАЛЫ

3-кесте. ҚР сақтандыру секторының жиынтық міндеттемелерінің құрылымы

1-график. Активтердің, меншікті капиталдың және сақтандыру резервтерінің динамикасы

IV. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫЛАРЫ

4-кесте. Сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

2-график. Сақтандыру сыйлықақыларының динамикасы

5-кесте. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

3-график. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының динамикасы

4-график. «Өмірді сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру сыйлықақылары түсімдерінің құрылымы

5-график. «Жалпы сақтандыру» саласы бойынша келіп түскен сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

V. ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ

6-кесте. Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

6-график. Елдер бойынша қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

VI. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІ

7-кесте. Сақтандыру төлемдерінің құрылымы

7-график. Сақтандыру төлемдерінің динамикасы

VII. САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫ ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ, ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЭКОНОМИКАСЫНДАҒЫ РӨЛІ

8-кесте. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының кірістері мен шығыстары

9-кесте. Сақтандыру секторының макроэкономикалық көрсеткіштері

10-кесте. Сақтандыру секторының шоғырлануы

I. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ САҚТАНДЫРУ НАРЫҒЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ**1-кесте. Қазақстан Республикасының сақтандыру нарығының құрылымы**

Сақтандыру секторының институционалдық құрылымы	01.10.2012	01.10.2013
Сақтандыру ұйымдарының саны	35	34
оның ішінде өмірді сақтандыру бойынша	7	7
Сақтандыру брокерлерінің саны	13	12
Актуарийлердің саны	81	72
«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ-ның қатысушысы болып табылатын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының саны	31	30

II. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ АКТИВТЕРІ

2013 жылдың 1 қазанында сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары активтерінің жиынтық көлемі 526 219,6 млн. теңге құрады, бұл 2013 жылдың 1 қаңтардағы ұқсас көрсеткіштен 18,9%-ға артық және 2012 жылдың 1 қазандағы жағдайы бойынша 20,7%-ға көп, оның ішінде:

2-кесте. ҚР сақтандыру секторының жиынтық активтерінің құрылымы

Активтер	01.10.2012		01.01.2013		01.10.2013		Жылдың басынан бастап өсімі, %-бен
	млн. теңге	жиынтығында, %-бен	млн. теңге	жиынтығында, %-бен	млн. теңге	жиынтығында, %-бен	
Ақша	16 614,6	3,8	11 909,3	2,7	24 739,7	4,7	107,7
Орналастырылған салымдар	100 686,6	23,1	105 220,6	23,8	120 106,0	22,8	14,1
Бағалы қағаздар	219 995,1	50,5	229 640,6	51,9	259 197,7	49,3	12,9
"Кері РЕПО" операциясы	7 942,1	1,8	3 097,1	0,7	11 860,9	2,3	3,8 есе
Сақтанушылар мен делдалдардан алынатын сақтан. сыйлықақылары	20 257,2	4,6	21 570,2	4,9	23 130,2	4,4	7,2
Негізгі қаражат	8 162,8	1,9	8 442,4	1,9	8 936,5	1,7	5,9
Қайта сақтан. активтері	44 785,7	10,3	43 834,7	9,9	52 107,7	9,9	18,9
Өзге дебиторлық берешек	10 061,3	2,3	10 541,8	2,4	15 705,5	3,0	49,0
Басқа активтер	7 427,1	1,7	8 473,4	1,9	10 435,2	2,0	23,2
Активтердің жиынтығы	435 932,4	100,0	442 730,2	100,0	526 219,6	100,0	18,9

Активтердің өсуіне орналастырған салымдардың 14,1%-ке, қайта сақтандыру 18,9%-ға және бағалы қағаздың 12,9%-ға өсуі әсер етті.

III. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ**3-кесте. Қазақстан Республикасының сақтандыру секторының жиынтық міндеттемелерінің құрылымы**

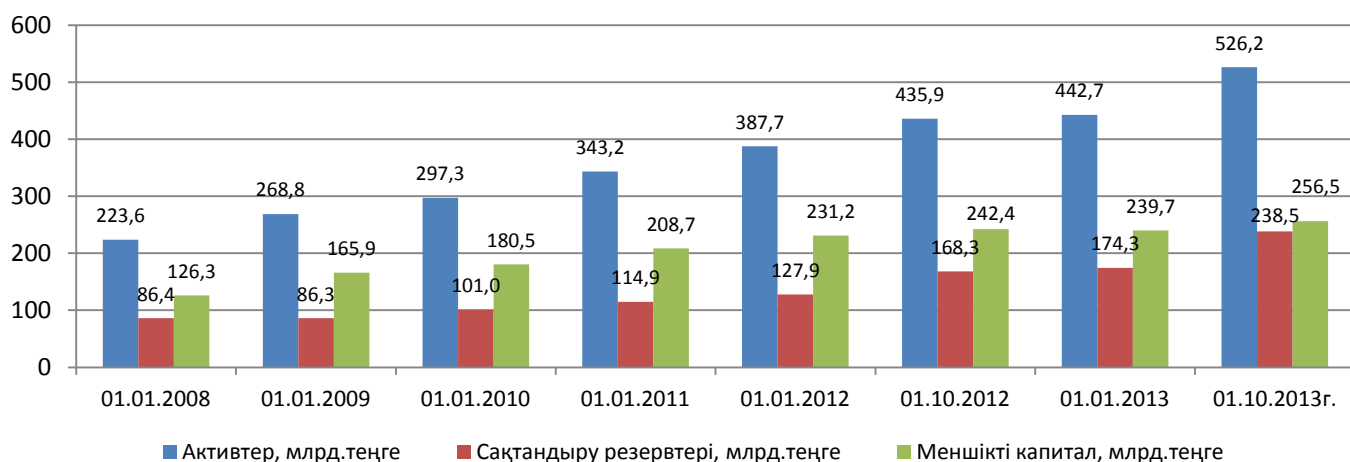
Міндеттемелер	01.10.2012		01.01.2013		01.10.2013		Жылдың басынан бастап өсімі, %-бен
	млн.теңге	жиынтығында, %-бен	млн.теңге	жиынтығында, %-бен	млн.теңге	жиынтығында, %-бен	
Резервтер	168 335,5	87,0	174 275,8	85,9	238 505,2	88,4	36,9

Алынған қарыздар	4 444,0	2,3	4 501,6	2,2	4 718,3	1,7	4,8
Қайта сақтандырушылармен есеп айырысу	9 078,5	4,7	12 145,9	6,0	13 749,3	5,1	13,2
Сақтандыру (қайта сақтандыру) қызметі бойынша делдалдармен есеп айырысу	1 172,9	0,6	1 679,0	0,8	1 628,7	0,6	- 3,0
Сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша төленетін шоттар	982,1	0,5	917,9	0,5	2 181,6	0,8	137,7
Басқа кредиторлық берешек	2 760,4	1,4	3 477,3	1,7	3 571,6	1,3	2,7
Басқа міндеттемелер	6 766,0	3,5	5 991,6	3,0	5 327,4	2,0	- 11,1
Міндеттемелердің жиынтығы	193 539,3	100,0	202 989,2	100,0	269 682,1	100,0	32,9

2013 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары міндеттемелерінің сомасы 269 682,1 млн. теңге құрады, бұл 2013 жылғы 1 қаңтардағы ұқсас көрсеткіштен 32,9%-ға және 2012 жылғы 1 қазандағы көрсеткіштен 39,3%-ға артық.

Есепті күні сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары қолданыстағы сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету үшін құрған сақтандыру резервтерінің көлемі 238 505,2 млн. теңге болды, бұл 2013 жылғы 1 қаңтарда құрылған резервтер көлемінен 36,9%-ға және 2012 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша құрылған резервтер көлемінен 41,7%-ға артық.

1-график. Активтердің, меншікті капиталдың және сақтандыру резервтерінің динамикасы (млрд. теңге)

IV. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫЛАРЫ

2013 ж. 1-қыркүйектегі жағдай бойынша тікелей сақтандырудан қабылданған келісім-шарт бойынша сақтандыру сыйақыларының көлемі 201 471,3 млн. теңгені құрады, бұл 2012 жылғы көрсеткіштен 29,7%-ға артық.

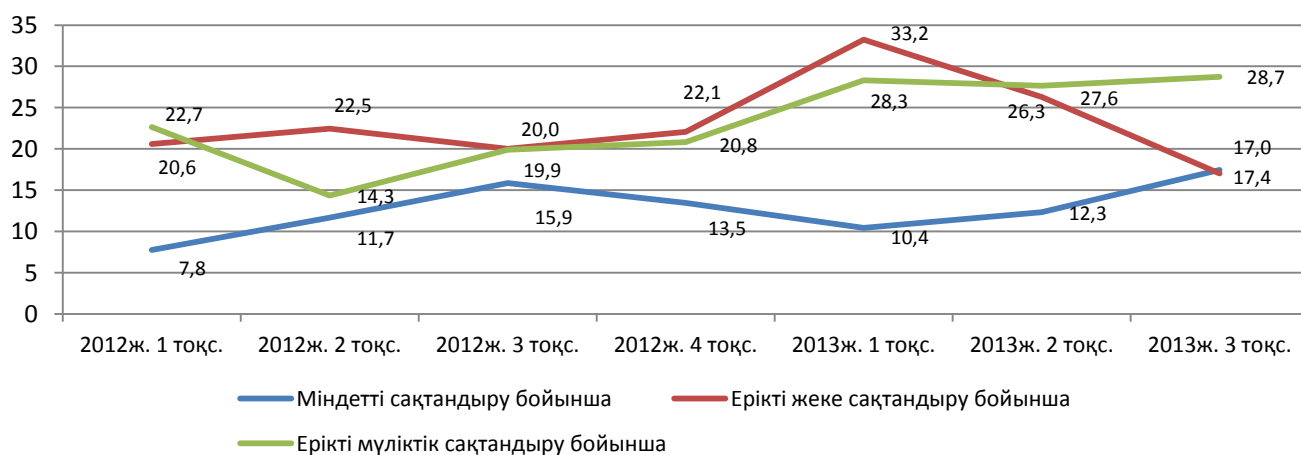
Сақтандыру сыйақыларының негізгі үлесін ерікті мүліктік сақтандыру құрайды (84 713,8 млн. теңге немесе көлемі бойынша барлық сақтандыру сыйақыларының 48,9%). Осы жылдағы соңғы 9 айдың ішінде ерікті мүліктік сақтандырудың қарқынды өсуі жалғасуда.

Ерікті жеке сақтандыру бойынша сақтандыру сыйақыларының көлемі 76 557,8 млн. теңгені немесе көлемі бойынша барлық сақтандыру сыйақыларының 21,4% құрады. Міндетті сақтандыру бойынша сақтандыру сыйақыларының көлемі – 40 199,7 млн. теңгені немесе көлемі бойынша барлық сақтандыру сыйақыларының 13,8% құрады.

4-кесте. Сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

(сомасы қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сыйлықақылар шегеріліп көрсетілген)

Сақтандыру сыйлықақыларының түсімі	01.10.2012		01.10.2013		Өсімі, %-бен
	млн.теңге	жиынтығында %-бен	млн.теңге	жиынтығында %-бен	
Барлығы, оның ішінде:	155 313,7	100,0	201 471,3	100,0	29,7
Міндетті сақтандыру бойынша, оның ішінде:	35 335,3	22,8	40 199,7	20,0	13,8
көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	21 324,2	13,7	23 494,7	11,7	10,2
тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	918,7	0,6	1 093,9	0,5	19,1
қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан сақтандыру	11 437,3	7,4	13 773,1	6,8	20,4
Міндетті сақтандырудың өзге сыныптары	1 655,1	1,1	1 838,0	0,9	11,0
Ерікті жеке сақтандыру бойынша, оның ішінде:	63 072,9	40,6	76 557,8	38,0	21,4
өмірді сақтандыру	10 268,5	6,6	21 291,6	10,6	107,3
аннуитеттік сақтандыру	26 428,1	17,0	25 944,6	12,9	- 1,8
жазатайым оқиғалардан сақтандыру	13 058,1	8,4	13 090,4	6,5	0,2
ауырған жағдайлардан сақтандыру	13 319,6	8,6	16 231,3	8,1	21,9
Ерікті мүліктік сақтандыру бойынша, оның ішінде:	56 905,5	36,6	84 713,8	42,0	48,9
автомобиль көлігін сақтандыру	4 387,5	2,8	7 295,8	3,6	66,3
автомобиль, әуе, теміржол, су көлігін сақтандыруды қоспағанда, мүлікті сақтандыру және жүктерді сақтандыру	27 457,9	17,7	28 586,6	14,2	4,1
автомобиль, әуе және су көлігі иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін қоспағанда, азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру	7 933,0	5,1	12 252,4	6,1	54,4
өзге қаржы шығындарынан сақтандыру	8 821,4	5,7	24 679,4	12,2	179,8
ерікті мүліктік сақтандырудың өзге сыныптары	8 305,8	5,3	11 899,7	5,9	43,3

2-график. Сақтандыру сыйлықақыларының динамикасы (млрд. теңге)**5-кесте. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының түсімі**

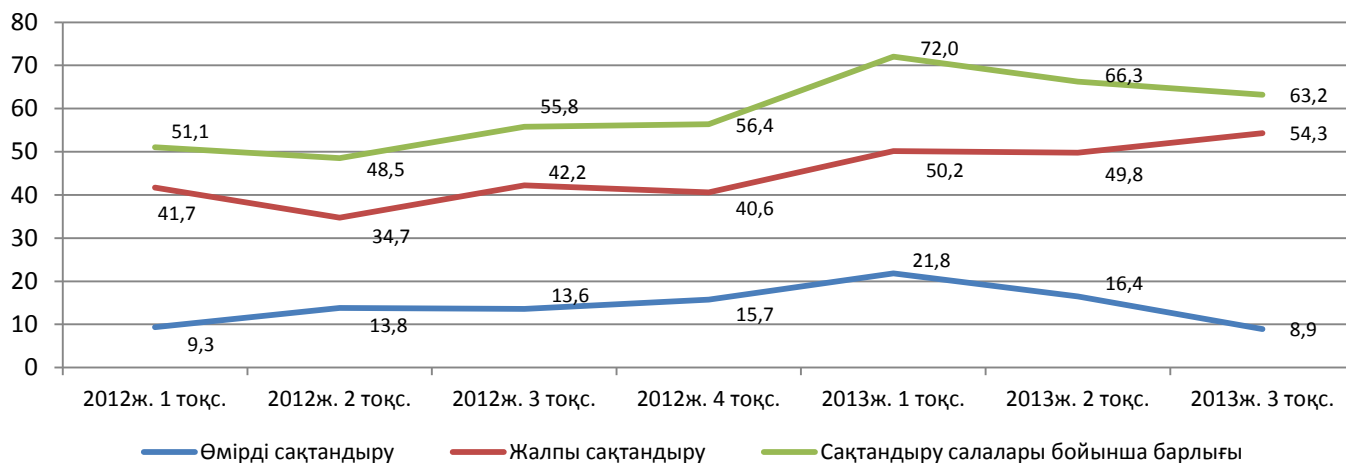
Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының түсімі	01.10.2012		01.10.2013		Өсімі, %-бен
	млн.теңге	жиынтығында %-бен	млн.теңге	жиынтығында %-бен	
Сақтандыру салалары бойынша, барлығы	155 313,7	100,0	201 471,3	100,0	29,7
Өмірді сақтандыру	36 696,6	23,6	47 236,1	23,4	28,7
Жалпы сақтандыру	118 617,1	76,4	154 235,2	76,6	30,0

*сомасы қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сыйлықақылар шегеріліп көрсетілген

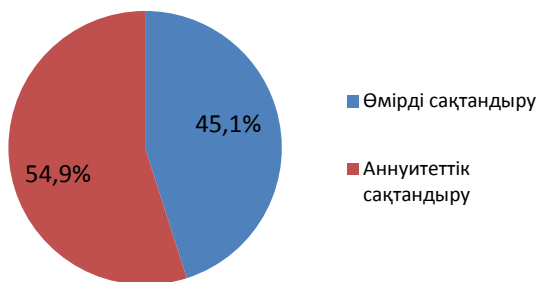
«Өмірді сақтандыру» саласы. 2013 жылғы 1 қазандағы жағдайы бойынша «өмірді сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 47 236,1 млн. теңге болды, бұл өткен жылдың ұқсас күніне қарағанда 28,7% көп. Есепті күні «Өмірді сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық сыйлықақыларындағы үлесі 2012 жылғы 1 қазандағы 23,6%-ға қарсы 23,4% болды.

«Жалпы сақтандыру» саласы. 2013 жылдың 9 ай ішінде «жалпы сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 154 235,2 млн. теңге болды, бұл 2012 жылғы ұқсас кезеңіне қарағанда 30,0%-ға артық.

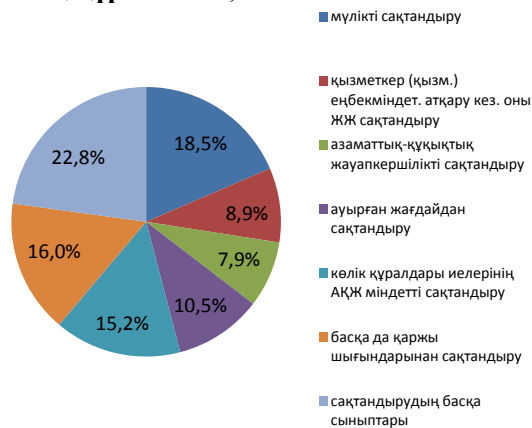
3-график. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының динамикасы (млрд. теңге)

4-график. «Өмірді сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру сыйлықақылары түсімінің құрылымы, %

5-график. «Жалпы сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру сыйлықақылары түсімінің құрылымы, %

V. ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ

6-кесте. Қайта сақтандыруға берiлген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

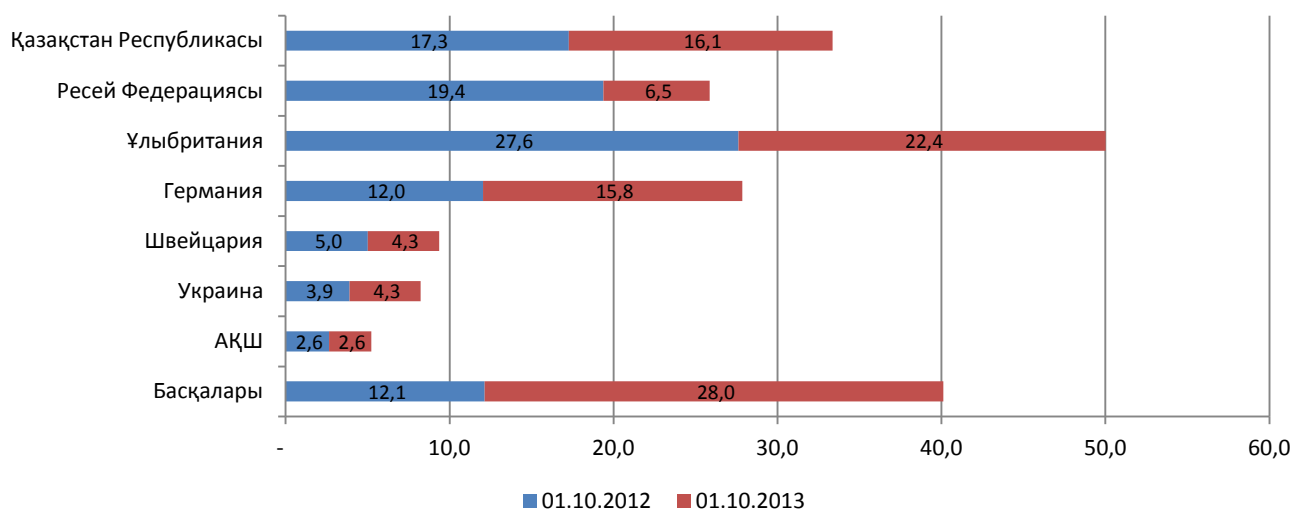
Сақтандыру сыйлықақылары	01.10.2012		01.10.2013		Өсiмi, %-бен
	млн.теңге	%-бен *	млн.теңге	%-бен *	
Барлығы қайта сақтандыруға берiлдi, оның iшiнде:	46 315,3	29,8	60 432,1	30,0	30,5
резидент еместерге	38 313,4	24,7	50 714,4	25,2	32,4
резиденттерге	8 001,9	5,2	9 717,7	4,8	21,4
Барлығы резидент еместерден қайта сақтандыруға қабылданды	8 533,0	5,5	10 249,5	5,1	20,1

*тiкелей сақтандыру шарттарына пайызбен

Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 60 432,1 млн. теңге немесе сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемінің 30,0%-ын құрады. Сонымен бірге қайта сақтандыруға Қазақстан Республикасының резиденттері еместеріне сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемінің 25,2%-ы берілді.

Қайта сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары қабылдаған сақтандыру сыйлықақыларының жалпы сомасы 19 059,4 млн. теңге құрады. Бұл ретте Қазақстан Республикасының резиденттері еместерден қайта сақтандыруға қабылданған сақтандыру сыйлықақыларының сомасы 10 249,5 млн. теңге болды.

6-график. Елдер бойынша қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы, %

VI. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІ

7-кесте. Сақтандыру төлемдерінің құрылымы

Сақтандыру төлемдері	01.10.2012		01.10.2013		Өсімі, %-бен
	млн.теңге	жиынтығында %-бен	млн.теңге	жиынтығында %-бен	
Барлығы, оның ішінде:	46 108,5	100,0	37 535,5	100,0	- 18,6
Міндетті сақтандыру бойынша, оның ішінде:	11 515,1	25,0	13 944,2	37,1	21,1
көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	5 990,3	13,0	7 978,1	21,3	33,2
тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	11,1	0,02	38,2	0,10	3,5 есе
қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан сақтандыру	4 592,0	10,0	5 382,2	14,3	17,2
Міндетті сақтандырудың өзге сыныптары	921,7	2,0	545,6	1,5	- 40,8
Ерікті жеке сақтандыру бойынша, оның ішінде:	27 834,8	60,4	17 336,9	46,2	- 37,7
өмірді сақтандыру	311,1	0,7	427,8	1,1	37,5
аннуитеттік сақтандыру	20 206,8	43,8	7 474,4	19,9	- 63,0
жазатайым оқиғалардан сақтандыру	236,5	0,5	252,3	0,7	6,7
ауырған жағдайлардан сақтандыру	7 080,4	15,4	9 182,4	24,5	29,7
Ерікті мүлктік сақтандыру бойынша, оның ішінде:	6 758,6	14,7	6 254,4	16,7	- 7,5
автомобиль көлігін сақтандыру	1 130,8	2,5	1 839,0	4,9	62,6

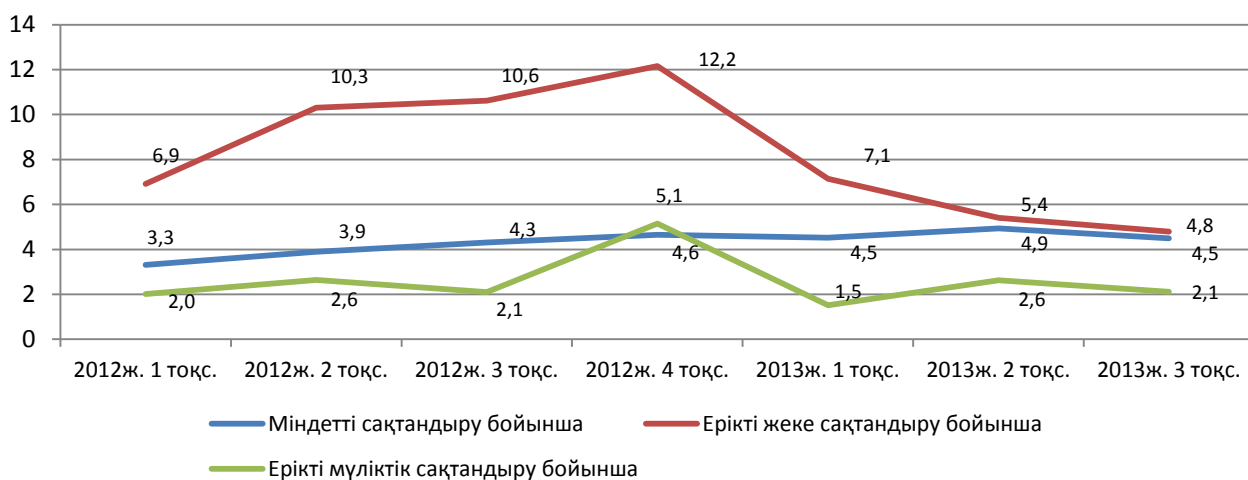
автомобиль, әуе, теміржол, су көлігін сақтандыруды қоспағанда, мүлікті сақтандыру және жүктерді сақтандыру	3 525,2	7,6	2 351,1	6,3	- 33,3
автомобиль, әуе және су көлігі иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін қоспағанда, азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру	1 561,3	3,4	620,8	1,7	- 60,2
өзге қаржы шығындарынан сақтандыру	49,7	0,1	459,4	1,2	9 есе
ерікті мүліктік сақтандырудың өзге сыныптары	491,7	1,1	984,0	2,6	100,1

*сомасы қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сыйлықақылар шегеріліп көрсетілген

2013 жылдың 9 ай ішіндегі сақтандыру төлемдерінің көлемі 37 535,5 млн. теңгені құрады, бұл 2012 жылғы ұқсас кезеңіне қарағанда 18,6%-ға кем.

2013 жылдың 9 ай ішіндегі сақтандыру төлемдерінің негізгі үлесін ерікті жеке сақтандыру құрайды – 46,2%, міндетті сақтандыру – 37,1% және ерікті мүліктік сақтандыру – 16,7%.

7-график. Сақтандыру төлемдерінің динамикасы (млрд. теңге)

VII. САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫ ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ, ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЭКОНОМИКАСЫНДАҒЫ РӨЛІ

8-кесте. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының кірістері мен шығыстары

Пайда/Шығын	01.10.2012		01.10.2013		Өсімі, %-бен
	млн. теңге	%-бен	млн. теңге	%-бен	
Сақтандыру қызметінен түскен кірістер	120 515,4	85,7	147 496,9	88,1	22,4
Инвестициялық қызметтен түскен кірістер	19 617,9	13,9	19 110,5	11,4	-2,6
Басқа қызметтен түскен кірістер	543,1	0,4	852,2	0,5	56,9
Кірістердің жиынтығы	140 676,4	100,0	167 459,7	100,0	19,0
Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру бойынша таза шығыстар	43 520,4	39,1	32 595,2	24,4	-25,1
Басқа шығыстар	67 663,2	60,9	100 798,1	75,6	49,0
Шығыстардың жиынтығы	111 183,6	100,0	133 393,3	100,0	20,0
Табыс салығын тәлегенге дейінгі таза кіріс (шығын)	29 492,8		34 066,4		15,4
Корпоративтік табыс салығын төлеу бойынша шығыстар	2 868,7		4 905,9		71,0

Салық төлегеннен кейінгі таза пайда (шығын) жиынтығы	26 624,1		29 160,5		9,5
--	----------	--	----------	--	-----

Есепті күніне байланысты сақтандыру секторының таза пайдасы 29 160,5 млн теңгені құрады, бұл өткен жылғы ұқсас күнімен салыстырғанда 9,5%-ға артық.

Сақтандыру қызметінен түскен кіріс 147 496,9 млн. теңгені құрайды және өткен жылғы ұқсас күнімен салыстырғанда 22,4%-ға өсті. Сонымен қатар өткен жылғы ұқсас күнімен салыстырғанда, шығыстардың жиынтығы да 20,0%-ға өсті.

9-кесте. Сақтандыру секторының макроэкономикалық көрсеткіштері

Сақтандыру секторының негізгі көрсеткіштері	01.10.2012	01.01.2013	01.10.2013
ЖІӨ, млрд. теңгемен ¹	31 442,7	31 442,7	34 291,0
Сақтандыру сыйлықақыларының ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,49	0,67	0,59
Меншікті капиталдың ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,77	0,76	0,75
Активтердің ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	1,39	1,41	1,53
Сақтандыру сыйлықақыларының жан басына шаққандағы қатынасы, теңгемен ²	9 213,87	12 517,90	11 782,95

Таблица 10. Концентрация страхового сектора, %

Сақтандыру нарығындағы жиынтық көрсеткіштердің үлесі, %	01.10.2012	01.01.2013	01.10.2013
Бес ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру сыйлықақылары	29,4	32,5	34,9
Он ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру сыйлықақылары	54,4	52,1	50,2
Бес ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру төлемдері	25,9	24,6	34,5
Он ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру төлемдері	53,3	50,5	50,9
Бес ірі сақтандыру компаниясының активтері	50,0	49,5	48,8
Бес ірі сақтандыру компаниясының меншікті капиталы	61,3	60,8	60,6

01.01.2013ж. бастап 01.10.2013ж. дейінгі кезеңде сақтандыру нарығында сақтандыру сыйлықақылары мен сақтандыру төлемдері бойынша шоғырлану деңгейінің ұлғайғаны байқалады. 5 ірі сақтандыру компаниясының үлесіне жиынтық сақтандыру сыйлықақыларының 34,9%-ы және сақтандыру төлемдерінің 34,5%-ы тиесілі болды. Бес ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру нарығының жиынтық активтеріндегі үлесі 48,8% болды.

¹ Қазақстан Республикасының Экономика және бюджеттік жоспарлау министрлігінің болжам деректері бойынша;

² Қазақстан Республикасы Статистика агенттігінің деректері бойынша 01.07.2013 ж. ҚР халқының саны 17 098 546 адам болды.